

Beschrijven van spelt

Najaarsvergadering De Oerakker, 18 november 2016

Ko de Haan en Chris Kik

Het beschrijven van rassen

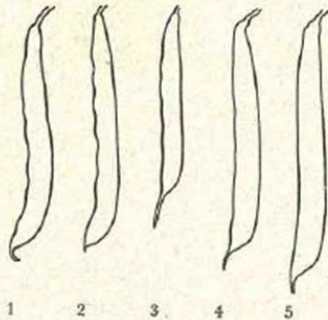
- Waarom een ras beschrijven?
 - belangrijk voor bedrijven mbt juridische bescherming van hun ras; belangrijk voor ons om het ras door de jaren heen 'binnen de beschrijving' te houden
- Voor 1960: verhalende rasbeschrijvingen
 - geldt voor de meeste van de Erfgoedzaden rassen
- Na 1960: geformaliseerde beschrijvingen
 - UPOV/CPVO beschrijvingen: protocollen hoe en wat te beschrijven – zeer uitgebreid

Rassenlijst voor 1960

Dubbele stamslabonen met witte zaden

Meestal worden deze normaal geteeld in de open grond. De hieronder eerstgenoemde rassen worden ook gebruikt voor vroege teelt onder glas.

Voor de late teelt zijn de oude rassen van deze groep ongeschikt, wegens vatbaarheid voor virusziekten. De nieuwe, minder vatbare rassen, zoals enkele hieronder genoemde en binnenkort nog te verwachten nieuwe rassen, zullen ongetwijfeld de late teelt nog meer doen toenemen.

1 = Dubbele Witte z. dr. 2 = Furore z. dr. 3 = Fruca Media z. dr.
4 = Dubbele Witte m. dr. 5 = Groninger Weekschil m. dr.

A — Dubbele Witte z. dr. (Dubbele Stamprinces z. dr.)

Scheden zwak gebogen, ovaalrond, 10-12 cm lang, glad, groen, vast, vlezig, lange tijd mals blijvend en smakelijk. Zaad langwerpig wit. Rijke opbrengst. Onder glas, in de luwte en op stikstofrijke grond soms wat rankend, vooral bij hoge temperaturen of weinig licht. Weinig vatbaar voor vetvlekkenziekte en vlekkenziekte. Zeer gevoelig voor *Phaseolus virus* 2, dat topnecrose kan verwekken, in het bijzonder nabij besmette gladiolen. Tamelijk vatbaar voor rolmozaïek en *Ascochyta*. Het gemakkelijkst gezond te telen in het Noorden, Noordwesten en Zuidwesten van ons land. Voor teelt in de open grond de meest geteelde stamslaboon in Nederland, zowel voor vers gebruik als voor conserven. Ook voor teelt onder platglas en in warenhuizen gebruikt. Weinig geschikt voor late teelt, wegens vatbaarheid voor rolmozaïek.

- verhalende rasbeschrijving
- geen juridische bescherming mogelijk

Rassenlijst na 1960

CPVO N°	UPOV N°	Stage, Method	Characteristics	Examples	Note
36.	38.	VG	Seed: shape of median longitudinal section		
(+)	(d)		circular	Coblan (D), Coco nain blanc précoce (D), Rapsani (D)	1
PQ			circular to elliptic	Coco noir (D)	2
			elliptic	Nerina (D), Pros (D), Tuf (D)	3
			kidney-shaped	Orex (D), Palmares (D), Re Mida (D), Rubico (D)	4
			rectangular	Polanka (D)	5
37.	39.	VG	Varieties with kidney-shaped seed only: Seed: degree of curvature		
QN	(d)		weak	Farcybel (D), Janus (D), Jakar (D)	3
			medium	Faria (D), Farno (D), Niver (D)	5
			strong	Chevrier vert (D), Hador (D)	7
38.	40.	VG	Seed: shape of median cross-section		
(+)	(d)		flat	Soisson nain hatif (D)	1
PQ			narrow elliptic	Roi de Belges (D), Samurai (D)	2
			medium elliptic	Orlinel (D), Pluto (D), Rachel (D)	3
			broad elliptic	Obélique (D), Odessa (D), Primanor (D)	4
			circular	Pactol (D), Romulus (D), Starnel (D)	5
39.	41.	MS/VG	Seed: width in cross-section		
(+)	(d)		narrow	Cabri (D), Golddukat (D)	3
QN			medium		5
			broad	Pfälzer Juni (D), Rote von Paris (D)	7

- http://www.upov.int/test_guidelines/en/
- <http://www.cpvo.europa.eu/documents>
- Juridische bescherming
- Per gewas - internationaal afgesproken:
 - welke kenmerken
 - hoe te scoren
 - welke referentierassen
- Veel kenmerken in UPOV/ CPVO lijst
- Op basis van ondermeer belangrijk (+) aangegeven kenmerken in de UPOV/CPVO lijst een eigen lijst gemaakt

SPELT

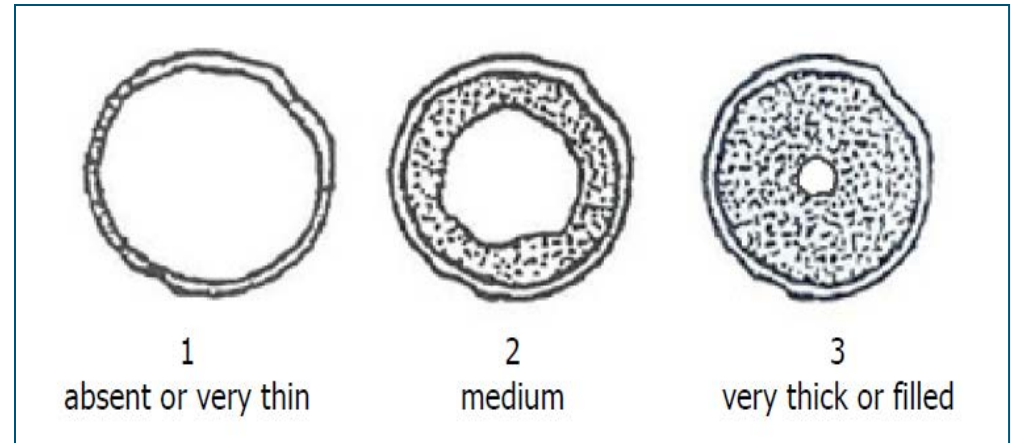
Beschrijving spelt

TARWE/CPVOnr	eigenschap	tijdstip	kwantificering-1
2	Uiterlijke verschijningsvorm	uitstoeling	1 rechtop staand, 3 half-rechtop staand, 5 intermediair, 7 half liggend, 9 liggend
3	Plant: frequentie van planten met teruggeslagen vlagblad	uitstoeling	1 afwezig/klein beetje aanwezig; 3 weinig; 5 intermediair; 7 sterk; 9 zeer sterk
4TQ	Tijd tevoorschijn komen aar (eerste pakje zichtbaar bij 50% van de aren)	in aar komen	datum; 1 erg vroeg; 3 vroeg; 5 gemiddeld; 7 laat; 9 erg laat
5	Vlagblad: aanwezigheid was op schede	in bloei	1 afwezig/klein beetje aanwezig; 3 weinig; 5 intermediair; 7 sterk; 9 zeer sterk
9TQ	Plantlengte (stengel, aar en naalden)	deeg ontwikkeling	cm; 1 zeer kort; 3 kort; 5 gemiddeld; 7 lang; 9 zeer lang

- Eigenschappen 2,3,4,5,9: veldkenmerken

10 TQ	Stro: merg in doorsnede (halverwege tussen aarbasis en eerstvolgende stengelknoop beneden)	deeg ontwikkeling	1 afwezig/erg dun; 2 medium; 3 erg dik of gevuld
-------	--	-------------------	--

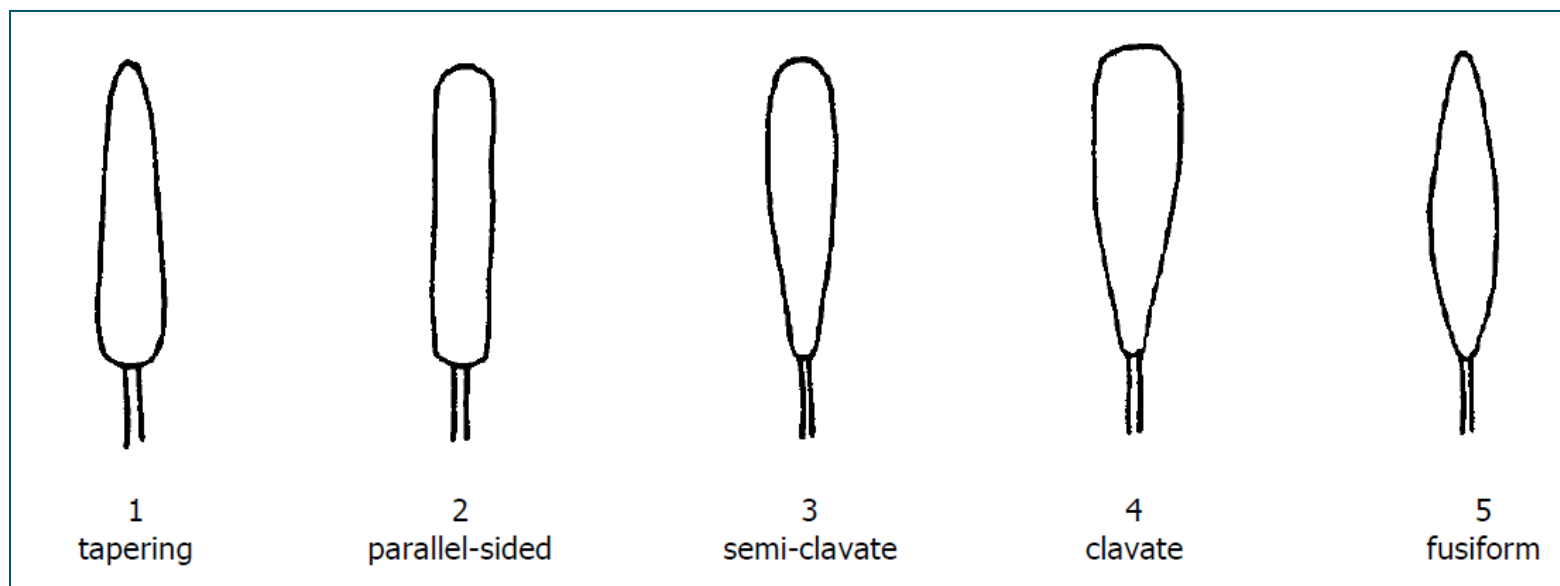
aarbasis

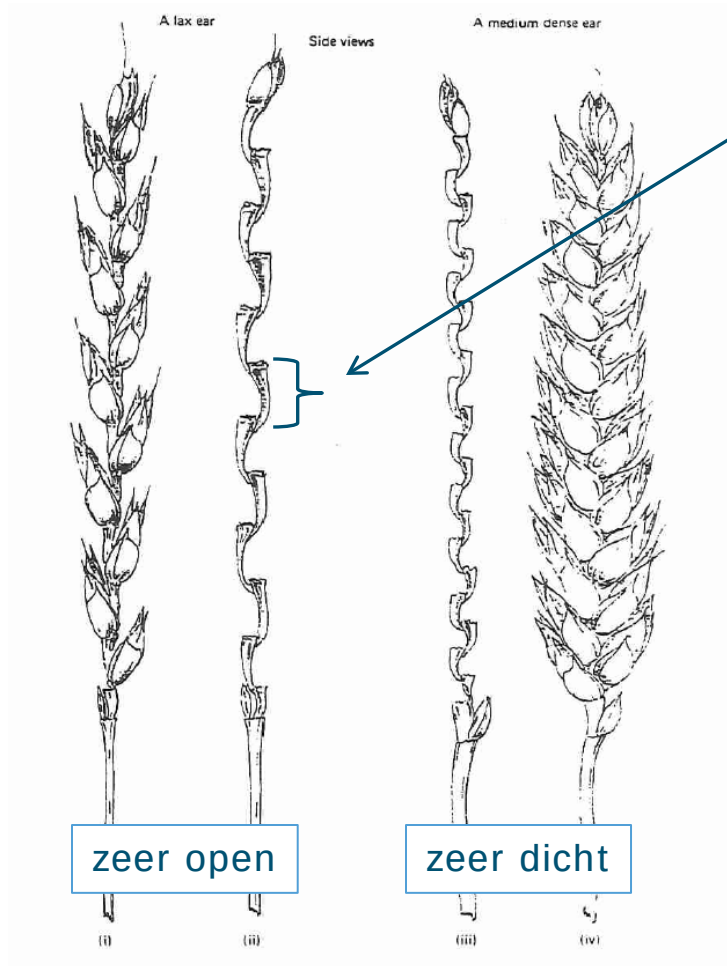
± in het midden
tussen aarbasis en
stengelknoop

stengelknoop

11	Aar: vorm en profiel	rijpen	1 toelopend, 2 parallel, 3 half-knotsvormig, 4 knotsvormig, 5 fusiform
----	----------------------	--------	--

12	Aar: dichtheid	rijpen	1: zeer open; 3 open; 5 intermediair; 7 dicht; 9 zeer dicht
----	----------------	--------	---

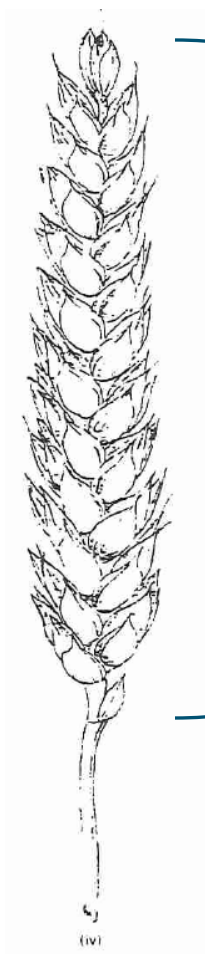
aarspil-lid

aar dichtheid: aantal aarspil-
leden/lengte aar

zeer open

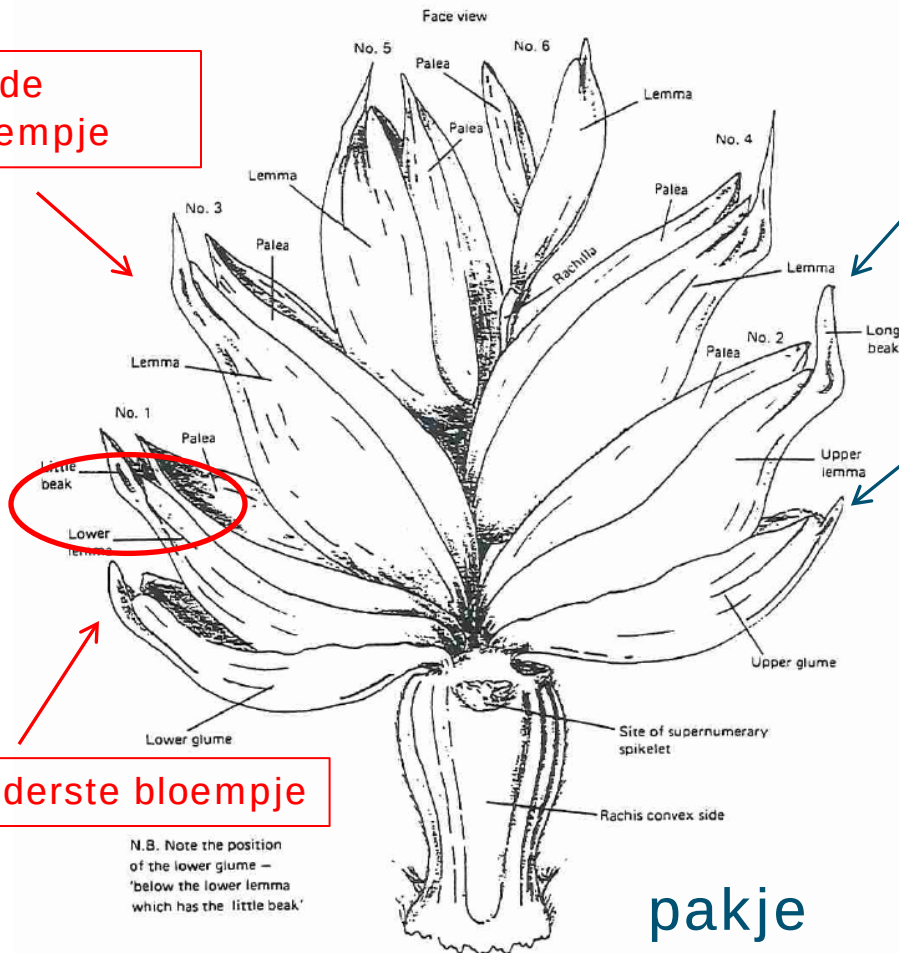
zeer dicht

13	Aar: lengte zonder kafnaalden	rijpen	cm; 1 zeer kort; 3 kort; 5 gemiddeld; 7 lang; 9 zeer lang
----	-------------------------------	--------	---

aar-lengte

derde
bloempje

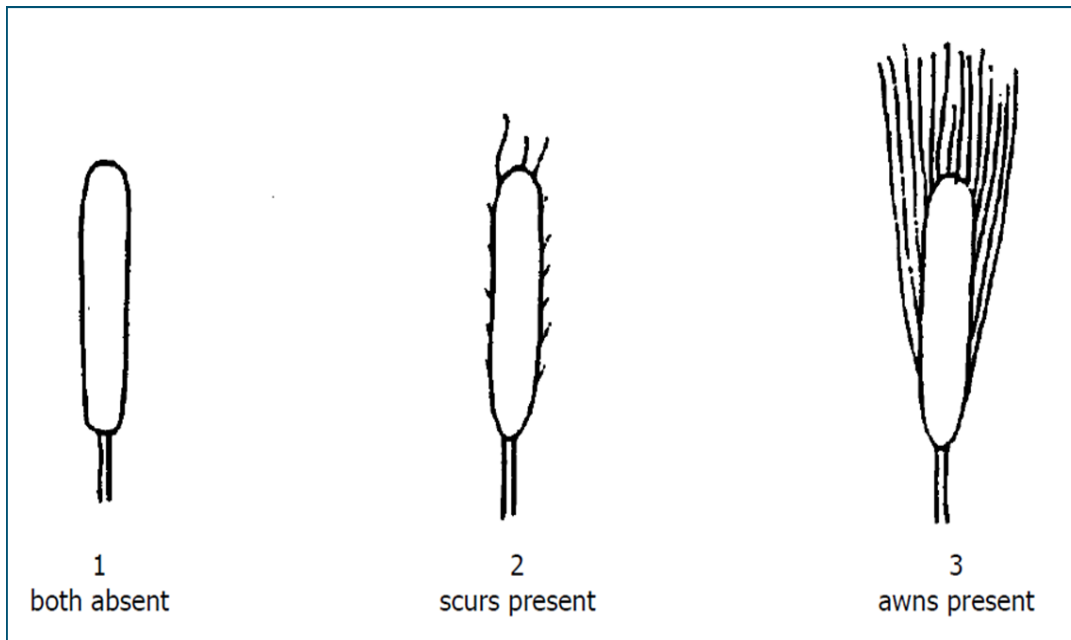
onderste bloempje

N.B. Note the position of the lower glume – 'below the lower lemma which has the little beak'

pakje

- Awn = kafnaald, die aan het kroonblad (= lemma) zit; kafnaalden zijn lang
- Scur = snavel, die aan het kelkblad (= glume) zit; snavels zijn kort
- Waarneming aan het onderste bloempje dat zich bevindt onder het derde bloempje

14	Kafnaald of snavel: aanwezigheid	rijpen	1 beide afwezig; 2 snavel aanwezig; 3 kafnaalden aanwezig
----	----------------------------------	--------	---

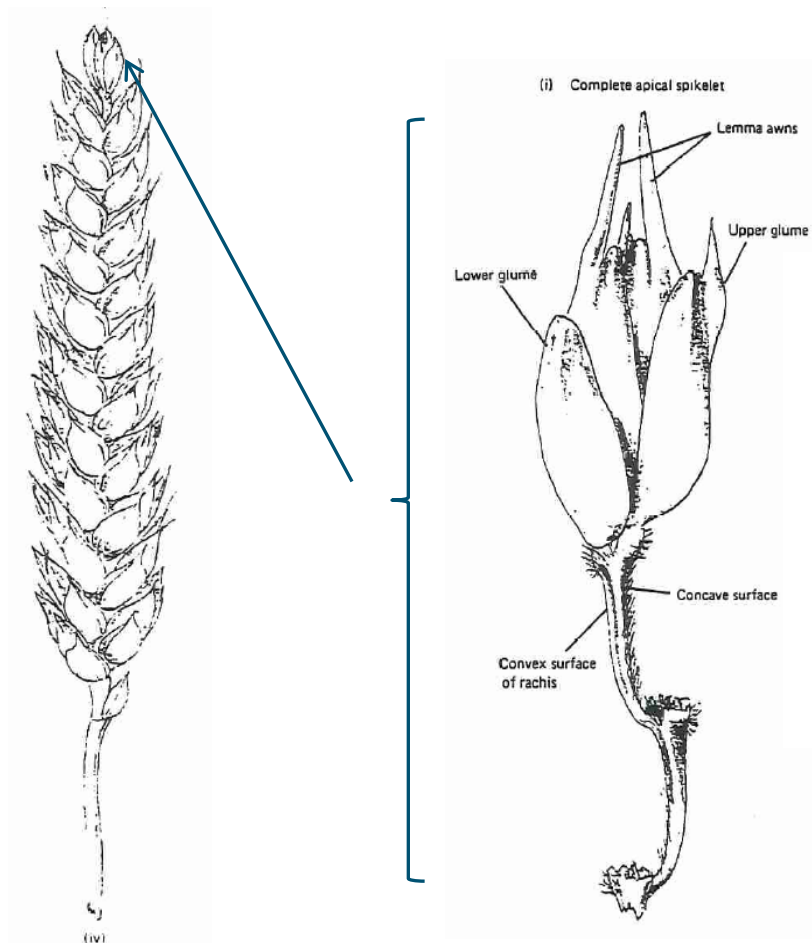

- Awn = kafnaald, die aan het kroonblad (= lemma) zit; kafnaalden zijn lang
gebaarde tarwe
- Scur = snavel, die aan het kelkblad (= glume) zit; snavels zijn kort

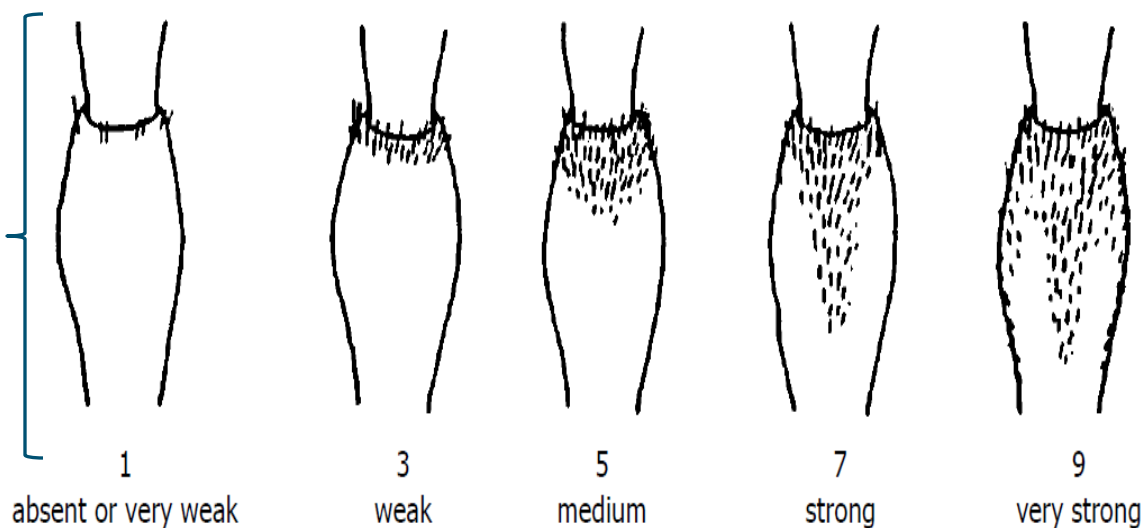
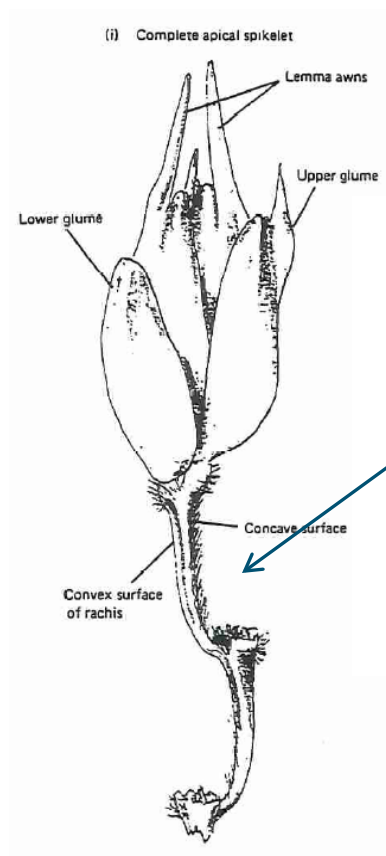
16TQ	Aar: kleur	rijpen	1 wit; 2 gekleurd
------	------------	--------	-------------------

- Spreekt voor zich

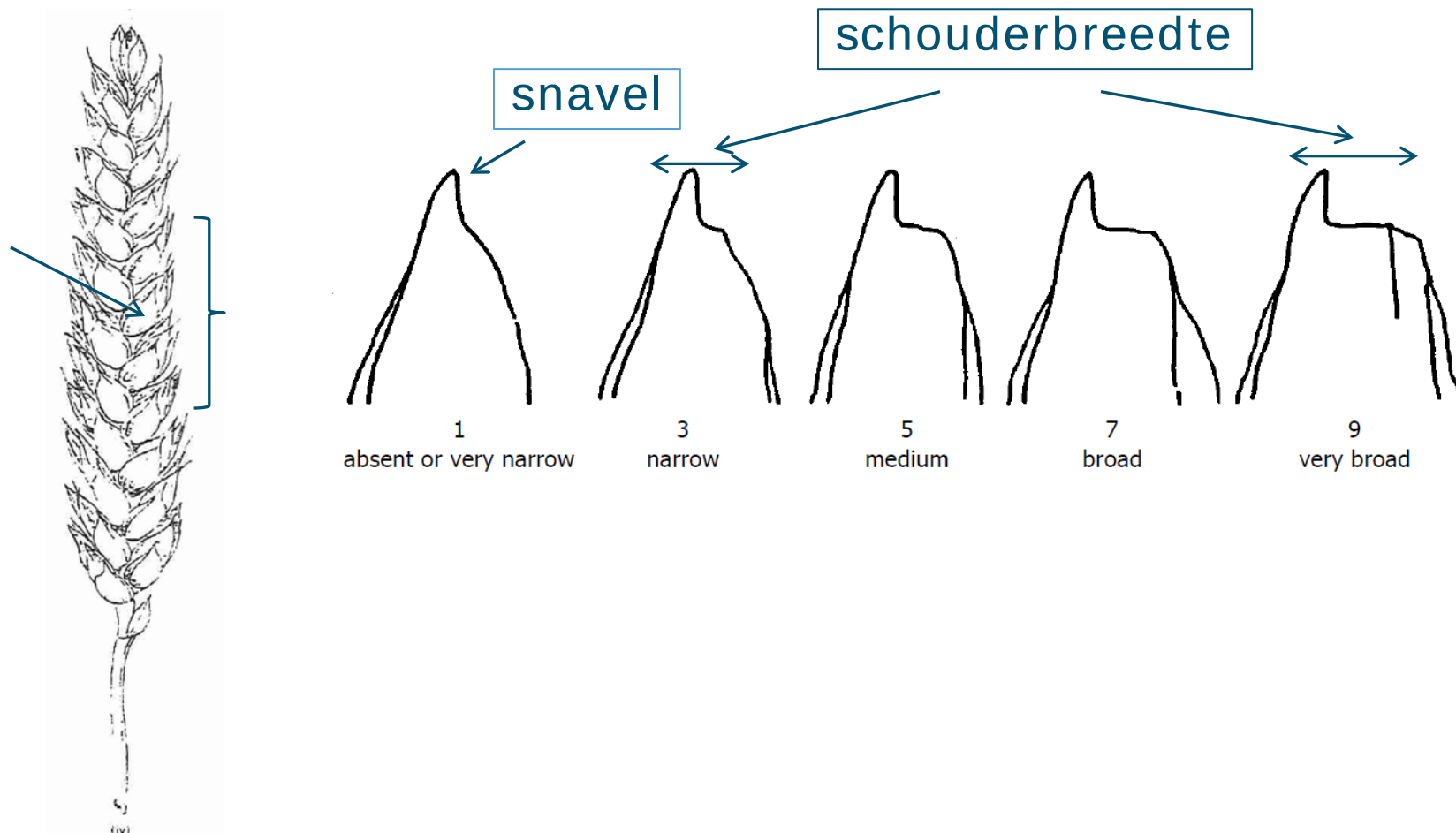
17	Apical aarspil segment: behaardheid van convex oppervlak	rijpen	1 afwezig/klein beetje aanwezig; 3 weinig; 5 intermediair; 7 sterk; 9 zeer sterk
----	--	--------	--

17	Apical aarspil segment: behaardheid van convex oppervlak	rijpen	1 afwezig/klein beetje aanwezig; 3 weinig; 5 intermediair; 7 sterk; 9 zeer sterk
----	--	--------	--

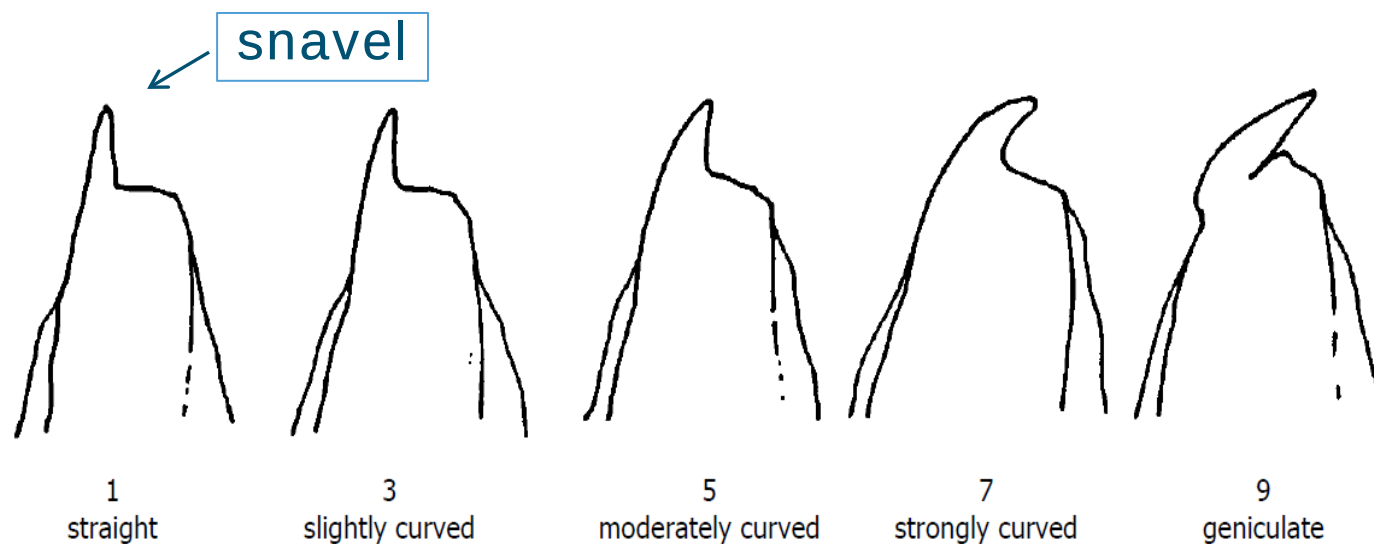
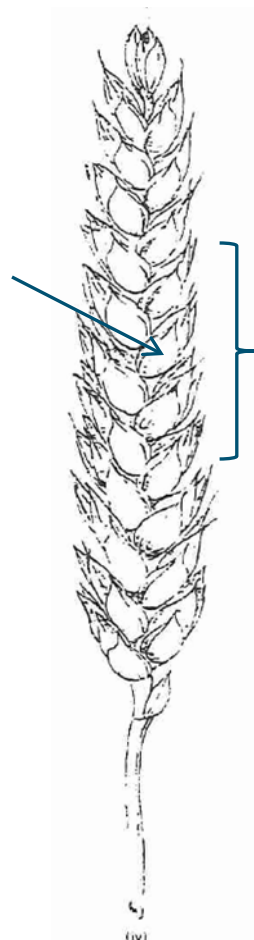
18	Onderste kelkkafje: schouder breedte (aartje in middelste deel van een in drieen gedeelde aar)	rijpen	1 afwezig/klein beetje aanwezig; 3 weinig; 5 intermediair; 7 sterk; 9 zeer sterk
----	--	--------	--

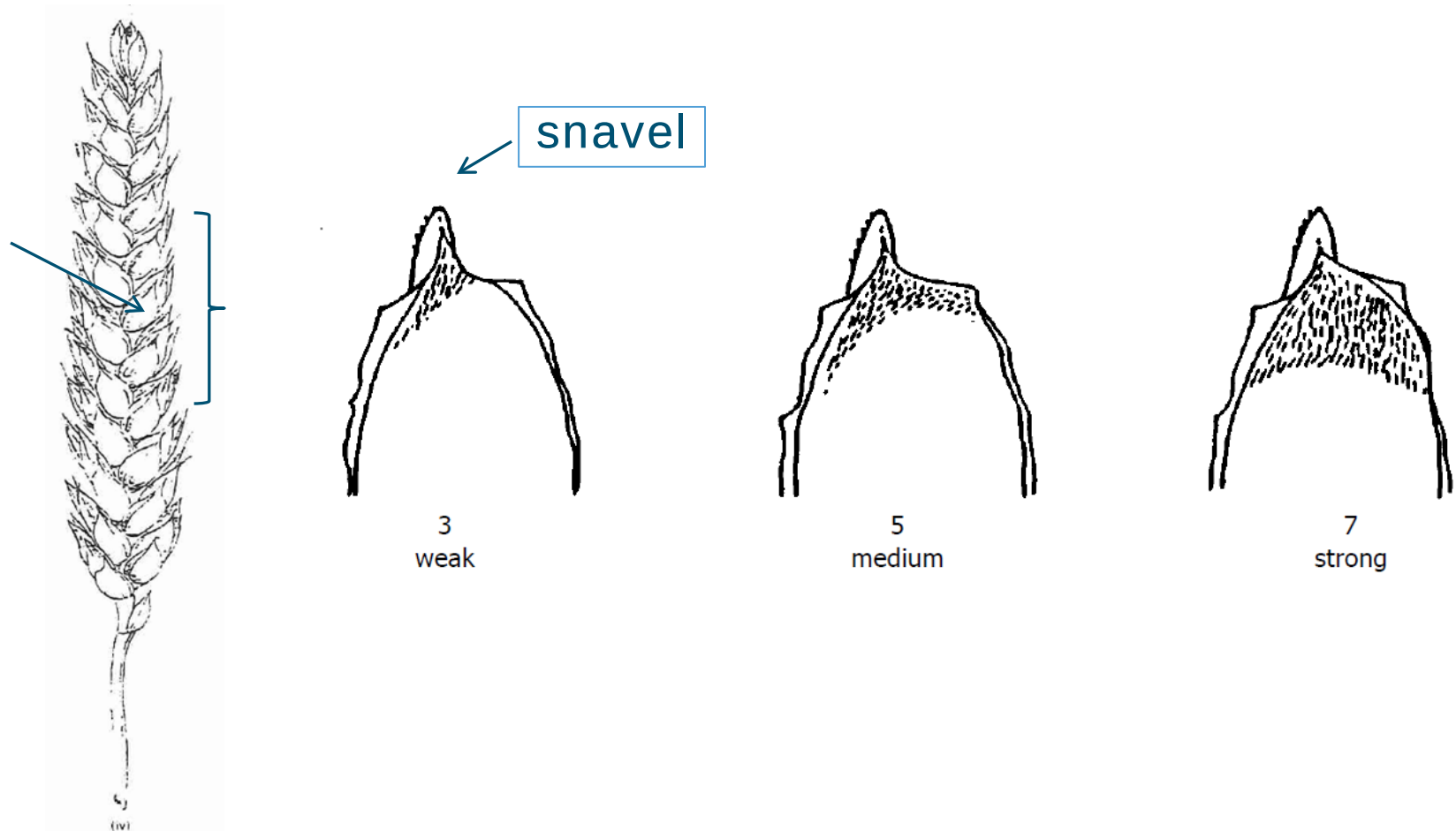
19	Onderste kelkkafje: vorm schouder	rijpen	1 hellend; 3 zwak hellend; 5 recht; 7 omhooggaand; 9 sterk omhooggaand met tweede punt zichtbaar
----	-----------------------------------	--------	--

21	Onderste kelkkafje: vorm snavel	rijpen	1 recht, 3 weinig gebogen, 5 gematigd gebogen, 7 sterk gebogen, 9 knievormig
----	---------------------------------	--------	--

22	Onderste kelkkafje: mate van interne haartjes (aartje in middelste deel van een in drieën gedeelde aar)	rijpen	3 zwak; 5 gemiddeld; 7 sterk
----	---	--------	------------------------------

23	Korrel: kleur	rijpen	1 wit; 2 rood
----	---------------	--------	---------------

- Spreekt voor zich

25 TQ	Groeitype		1 winter; 2 alternatief type; 3 zomer
-------	-----------	--	---------------------------------------

- Veldkenmerk, niet te bepalen aan aren

Einde

Meer info:

CGN, Wageningen

www.cgn.wur.nl

